

עתיך

פנתם

אמונת

עתיך

פנתם

כנגד הכיח המקריש של מעלה כך ארץ ישראל של מטה מכונה כנגד ארץ ישראל של מעלה והיא הארץ העליונה שנקרא עוה"ב. ולפי דברי הרמב"ן בשם שכל ישראל יש להם חלק לעוה"ב ואפילו הפושעים שנמנו שאין להם חלק מ"מ דורשי רשומות אומרים שיש להם חלק והוא מצד נשמתם אע"פ שאינו מצד גופם כדאיתא במפורשים הראשונים, כן כל ישראל יש להם חלק בארץ ישראל עוה"ב של מטה. ומה שיש להם חלק בארץ ישראל נחלה של ע"פ ד' אמות בא"י זהו סימון ומעודה שיש לו חלקו הפכוון בעוה"ב.

ובזה י"ל המשנה, כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב שגא' ועמך כולם צדיקים. ואע"פ שעיינו וראות שאינם צדיקים, זהו רק במקרה ובחיצוניות, ואחר שיסבילו העונש על עוונותיהם, נתכנסו הנתמים ונתגלה מה שיש למטה מטופת החטא, והוא שכולם צדיקים, והחטא הוא רק ליכלוך מלמעלה. ואמר שגא' לעולם רישו ארץ כלומר שרישת הארץ היא להם לעולם כי היא מתנה בעצם וכשם שרישת הארץ הוא לעולם כש"ל לישראל ברת עולם לך אתן את ארץ בנין, כן הוא למעלה שחארץ העליונה שריא ארץ ישראל חלק חלק כמו שיש להם חלק בעוה"ב גם כן לכל ישראל חלק חלק כמו שיש להם חלק בארץ ישראל ע"פ הגורל.

וזהו המהרה"ל ביאר כספר תפארתו (פסק כ"ט) מה שארחת בגמ' מנחות (כה) שמשנה רבינו ראה לרבי עקיבא שרדש על כל קוץ וקוץ חלי תלים של הלכות ולת חכין מה שאמר ר"ע ונתחלשה דעתו. ושאל לר"ע מהיכן זה לך והשיב הלכה למשה מסיני ונתשבה דעתו של משה. וביאר שמשנה רבינו, הי' עצם החטרה ונשמתו היתה שייכת לעצם אותיות החטרה. ור"ע הי' שייך לתנים ולקציצים שהם השנות דקות היציאות מהאותיות. ומשה רבינו לא הכינם מחמת דקותם אבל באמת אין זה חסרון רק אדרבה מעלה שהוא עצם החטרה ושייכותו הוא לגופי האותיות וההשגות הדקות של החמים הם חוץ לאותיות. ואדרבה מחמת גודל אחיזה משה בעצם האותיות ממש, מעלה היא לו שאינו מכין דרשות הדקות היציאות מן החמים שהן רק יציאות מן האותיות ואינם עצם החטרה. וכאשר ר"ע הגיד לו שאלו החידושים הם הלכה למשה מסיני, כלומר שהם

אם הי' החטא בעצם ובפנימיות לא הי' כח לקרבן לכפר ולרחוק את הכתם של החטא שהרי נמצעם בעצם הנפש ולא מועיל רחיצה כמו שלא תועיל רחיצה אצל כושי ללכנו שהרי השחרות אצלו הוא בבעצם. ואם אנו רואים שיש לישראל קרבות הר"ל זה סימן שהחטא הוא במקרה ואפילו אם יגרמו החטאים שיגמלו מאין ישראל לא יהי' זה ענין לצנע שהרי המקרה מוכרח להכטל ולעמוד על העצם. ולכן הקרבות הם סימן שארץ ישראל היא נחלה לישראל לעולם ואם תחטל הנחלה לשעה הלא שוב חזור לנחלתם והתפסק אין חשוב כלום. ע"כ תוכן דברי מהרה"ל.

וגם אקדים מה שאיתא בסידור חרב בעל התניא ו"ל (בשע' התיבס), שלכן מצינו שעיקר כפרת יוה"כ הי' ע"י הגורל כי הגורל הוא למעלה מן השכל וההשגה ואינו מוכן ואי אפשר להסביר למה זכה אחד בגורל כי זהו כל ענין הגורל שאין טעם לזה כמו שאין טעם לצדו והוא למעלה מאותיות מחשבה וקודם אפילו לאותיות השם המפורש. והיינו — לפני ד' תשורת, שהשורה של יוה"כ הוא משולם נבות יותר מאותיות הוי' ביה' והיינו לפני ד'. וכן הוא ענינו של פורים שהישיעה באה ע"י גורל מקום שאין מניע שם שום חטא של ישראל ולכן אע"פ שהי' קטרוג מ"מ הגורל אין לו טעם. ע"כ תוכן דברי התניא וי"ע.

ובזה יש להסביר למה צריכים גורל בחלוקת הארץ לחטות ששייכות כלל ישראל לארץ הקודש, הוא מורוש במקום נבות מאד מקום שאין החטא יכול לגזיע שם ולנתק את ישראל מעל אדמתם וכמו שבאר מהרה"ל. ולכן אין סג' כאורים ותומים שחלוקת הארץ ע"י אר"ת אינו סימן שהיא יודשה ונצחית אבל הגורל קובע שמתנה זו לצנח כי חטא ישראל הוא רק במקרה ואינו יכול לסלק ישראל מנחלתם, וצריך גם האו"ת להעיד על אמתיות הגורל.

ולזהבין טעם הדבר למה אין מנתן ארץ ישראל נפקת מנשמת ישראל, י"ל ע"פ מה שהשריש הרמב"ן ז"ל בכיבוד לחמוש בכמה מקומות הוה מהזוהר, כי ארץ ישראל מכוונת כנגד ארץ העליונה וכשם שבית המקדש של מטה מכוונת

- 1. חלק. וגם טענתן של למה יגרע שם אבינו ופרו"ש אנו במקום כן עומרות ואם אין הנקבת חשוכות זרע תחכם אמנו ליכס. והלא על כל המצוות שנשים פטורות י"ל כן ויש להן לשעון אם אנו פטורים מן תפילין ומן פדיון הבן וכי' תחייבם אמנו. והו' קשה להכין מה שפרושי" ענה"כ כן בנות צלפחד דברות כן כחובה פרישה זו לפני כמרום מלמד שראתה עיני מה שלא ראתה עינו של משה. וה' לא אירע בשום פעם שהי' גבי פסח שני לא כידונו השואלים לפסח שני כ"י"ד באייר וגבי שעיר החטאת קיבל משה כן מסיני רק נשתכח ממנו לפי שעה והזכירודו מה שכבר למד ולימד והכא לא נתגלה כלום למשה ממה שכחובה כפרישה במרום וחומש נשים מבינות מדינתן ומשכלן מה שלא הביין משה והלא דבר הוא.
- 2. **וקירב** משה את משפטן ופירש רבנו בחי' נון רבתי של משפטן' מומז' לזון שערי' בינה שהוא נתעלם אפילו ממישה הוהו' נ"ן אשר לפני ד' ולכן כתוב משפטן' אשר לפני ד'.
- 3. **וגם** צריך ביאור כפרשה הקודמת אך בגורל חתק את הארץ ומפורש בגמ' (ב"ב ספג) שהגורל הי' ע"פ ודה"ק שאליצור נבדוה' הי' מכיזי את החלוקה ע"פ אורים ותומים ואח"כ כמו שהכריז הוה, כן עלה ע"פ הגורל, וחרתי' למה לי, אם יש כאן אורים ותומים למה צריכים גורל.
- 4. **ולכאור** כל הגי'ל בעוה"י אקדים מה שכתב מהרה"ל ז"ל בספר גבורות לבאר מה שהקשה אברתם אבינו לשאל כל כמה אדע כי אירשנה, שודאי שהקב"ה הכסיתו לתת לזרעו את ארץ ישראל והשי"ת נאמן בדבריו. רק אברתם אבינו חשש, שהוואל וארץ ישראל מחמת שחרשה הרמה בקדושה אינה סובלת חטאים וחשש שאחרי' שייכנסו לארץ ותחייבם הכשתח השי"ת, שוב יחטאו והארץ תקיא אותם כאשר אירע באמת ופל' זה אמר כמה אדע כי אירשנה ויהי שם בני לעולם, ועל זה השיבו הקב"ה קחה לי עגלה משולשת וגי' וכישרו הקב"ה שידחי' לבניו קרבות וכוונת הקרבות תחייבם בידם הארץ כדברי חז"ל. והנה מה שקרבתו מפפדים הוא סימן שהחטא אצל ישראל הוא במקרה ולא בעצם ודבר של מקרה אינו מתמיד כי